

2011 Nieuwsberichten van de website

Index: 39 berichten - 23 pagina's

- 28 januari Lezing over de laatste jaren van de Nieuwe Hollandse Waterlinie
- 28 januari Onheilstij (verslag van lezing Leendert van der Valk)
- 28 januari De Jonge Jacob in 2011 voor publiek te zien
- 28 januari Genealogische dag rondom familie Zwets en Groeneveld
- 28 februari Historische boom op 't Slik geknot
- 28 februari Verslag genealogische dag: De stambomen van Groeneveld en Zwets
- 28 februari Zevende Werkendams dictee met gedichten en ansichtkaarten
- 28 maart Jaarverslag 2010 van onze vereniging
- 28 maart Sporen uit het verleden van Werkendam
- 28 maart Corine Koek-Maasdam wint Werkendams dictee
- 28 maart Mutsen, petten en hoeden
- 28 april Kerkenpadwandeling in Werkendam
- 28 april Oranje boven!
- 28 mei Fietsen door het Mastbos en langs de Mark
- 28 mei Koninklijke onderscheiding voor Hannie Visser-Kieboom
- 28 mei Nieuwe publicatie: Brabantse Merwedegijzelaars
- 28 mei Eerste exemplaar "Brabantse Merwedegijzelaars" overhandigd
- 28 juni Fietstocht 2011 van de Historische Vereniging (verslag)
- 28 juni Maan van Elzelingen schenkt archief aan Historische Vereniging
- 28 juni Braderie Sleeuwijk (verslag)
- 28 juni Heerlijkheid Vuren te gast in Andries Visserhuis
- 28 juli Onze nieuwe publicatie: 'Effe naar straat'
- 28 juli Cursus Familiegesciedenis bij Streekarchief
- 28 juli Lezingenreeks en cursus over Brabantse oorkonden bij Streekarchief
- 28 juli Kampvuur in de Biesbosch
- 28 augustus 's Avonds als het kampvuur brandt (verslag)
- 28 augustus Open Monumentendag van de wieg tot het graf
- 28 augustus Al 25 jaar Open Monumentendag
- 28 sept. Keizerin vaart opnieuw over met Sleeuwijks veer
- 28 okt. Maand van de geschiedenis
- 28 okt. Bezoek aan Museumwerf Vreeswijk
- 28 okt. In memoriam Maan van Elzelingen (1942-2011)
- 28 okt. De Franse tijd (verslag lezing door dr. A. Vroon)
- 28 okt. Schippers van toen in d'Altenaer
- 28 okt. Verslag van het bezoek aan de museumwerf
- 28 nov. Kan Sint Effe naar straat nog mee naar Spanje nemen?
- 28 nov. Gedichten bij 20 jarig bestaan van onze vereniging
- 28 dec. Oudjaar 2011: Films en oliebollen in Andries Visserhuis
- 28 dec. DOEN: Promoot onze vereniging !!!

28 januari 2011

Lezing over de laatste jaren van de Nieuwe Hollandse Waterlinie

Onze vereniging heeft Leendert van der Valk uitgenodigd voor het geven van een lezing op woensdag 19 januari in de Kwinter over zijn boek 'Onheilstij: de laatste jaren van de Nieuwe Hollandse Waterlinie'. Leendert van der Valk sprak voor zijn boek met ooggetuigen - boeren, molenaars, soldaten en NSB'ers - en reconstrueert de teloorgang van het stelsel. De Duitsers gebruikten de Waterlinie zelf tijdens de bezetting toen ze in het nauw gedreven werden. Direct na de oorlog speelden de afgeschermden forten een dubieuze rol als NSB-gevangnissen. Zo bracht Van der Valk ook met de dochter van de Werkendamse NSB burgemeester Van Dulst een bezoek aan fort Bakkerskil waar hij vast zat na de oorlog. Het boek is geschreven in opdracht van het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie en kwam in oktober 2010 uit. De kosten voor de lezing zijn 3 euro voor leden en 6 euro voor niet leden. Dit is inclusief een kopje koffie of thee. De lezing begint om 20.00 uur.

28 januari 2011

Onheilstij (verslag van lezing Leendert van der Valk)

Op woensdag 19 januari 2011 is Leendert van der Valk naar De Kwinter gekomen. Hij vertelt - op verzoek van de Historische Vereniging - over de Nieuwe Hollandse Waterlinie en het boek "Onheilstij" dat hij geschreven heeft.

De Hollandse Waterlinie dateert uit de 17e eeuw en vanaf 1815 is Nederland gestart om deze waterlinie - die loopt van Muiden tot Werkendam - te moderniseren. Doelstelling was om het rijke Westen van Holland (economisch belangrijk en vanwege de regeringszetel) te beschermen. Het tot op kniehoogte onder water zetten van gebieden is een effectief middel om troepen tegen te houden.

De 30-jarige journalist Van der Valk heeft ook tal van gesprekken gevoerd met betrokkenen in de Nieuwe Hollandse Waterlinie om een scherper beeld te krijgen. Zo heeft hij onder andere gesproken met Cees Dekker, molenaar van de Zandwijkse molen, en met Derk Blom jr., zoon van de fortwachter op fort Bakkerskil. Leendert van der Valk toont ook enkele korte filmpjes over Jan Prins uit de Vechtstreek, geboren in 1911, en Wim Schilder (1913) uit Vlaardingen die als soldaat naar Leerdam werd gestuurd. De filmpjes kunt u hier bekijken.

Als op 9 april 1940 de Duitsers Scandinavië binnenvallen moeten de 750 inwoners van Uppel en omgeving evacueren en gaat de sluis bij Woudrichem open. Ineens is een groot gebied geïnundeerd. Cees Dekker gaat in de Biesbosch werken want er moet wel brood op de plank komen. Hitler kiest op 10 mei 1940 niet voor een riskante aanval over land maar probeert met parachutisten Den Haag en omgeving te veroveren. Het bombardement op Rotterdam doet Nederland capituleren.

Bij de forten gold een kringenwet van 300, 600 en 1000 meter. De huizen rondom waren binnen bepaalde cirkels altijd van hout. Bij oorlogsdreiging werden deze direct ontruimd en daarna afgestookt.

Tegen het einde van de oorlog gebruiken de Duitsers de Nieuwe Hollandse Waterlinie om de geallieerden tegen te houden, sluisen worden opgeblazen en dijken doorgestoken.

Direct na de bevrijding worden de forten gebruikt om de gevangen genomen Duitsers en NSB-ers op te sluiten. Ook de Werkendamse burgemeester Van Dulst en zijn vrouw worden overgebracht naar fort Altena en later naar fort Bakkerskil. Hun dochter An is dan 10 jaar en vertelt in een filmpje hoe zij vanuit Werkendam met familieleden naar het fort wandelde om eten te brengen. De meer dan vijftig aanwezigen zien een geëmotioneerde An van Dulst die door dit alles voor het leven getekend is. Op de forten zijn ook dingen gebeurd die een zwarte bladzijde vormen in de Nederlandse geschiedenis. Het is bekend dat gevangenen daar mishandeld en vernederd werden. In 1950 is burgemeester Van Dulst vrijgelaten.

Hannie Visser-Kieboom bedankt Leendert van der Valk voor de interessante lezing waarna de aanwezigen een warm applaus laten horen.

28 januari 2011

De Jonge Jacob in 2011 voor publiek te zien

Bij het binnenvaartmuseum van de vereniging Binnenvaart wordt nog altijd hard gewerkt aan het tentoonstellen van de Jonge Jacob. Dit hoogst uitzonderlijke gawe achterschip van de Werkendamse schippersfamilie Ritmeester werd op 20 december 2006 gelicht en op het Duivelseiland gestald. In het achterschip zijn veel spullen aangetroffen die betrekking hebben op onderhoudsmaterialen, werkkuitrusting, kook- en eetgerei maar ook persoonlijke eigendommen.

In september 2009 gaf archeoloog Wouter Waldus een lezing over de berging. Net nadat bij een eerste poging om het achterschip van de Jonge Jacob in de lashbak bij de duwboot Rene Siegfried te hijsen mislukte. Thans ligt het achterschip echter in een speciale constructie in de lashbak, zodat uiteen vallen niet meer mogelijk is. De vereniging Binnenvaart wil in 2011 de lashbak met de Jonge Jacob open stellen voor publiek. Ook moeten dan de voorwerpen die gevonden zijn worden tentoongesteld. Over de geschiedenis van de hektjalk kunt u ook lezen in "Effe Lüstere" van maart 2009. Zie ook de website van de binnenvaart: www.debinnenvaart.nl. Als u niet mocht weten wat een lashbak is, kunt u er daar ook meer over te weten komen!

28 januari 2011

Genealogische dag rondom familie Zwets en Groeneveld

Onze vereniging houdt zaterdag 26 februari van 11.00-16.00 uur de jaarlijkse genealogische dag in de Kwinter in Werkendam. Centraal staan de families Groeneveld en Zwets. Tevens is er ruime aandacht voor 200 jaar burgerlijke stand.

Speciale gasten zijn die dag Piet Swets, die alles kan vertellen over de familie Swets/Zwets en Arie Koorevaar die alles weet over de familie Groeneveld. Tevens is het Streekarchief present die uitleg geeft over het ontstaan van de burgerlijke stand.

Swets, Koorevaar en het Streekarchief geven elk twee maal een presentatie van een half uur; de eerste sessie begint om 11.30 uur en de tweede sessie om 14.00 uur.

Verder zijn die dag te gast Piet Vos met zijn uitgebreide foto collectie, Valentine Wikaart met haar historische database van 800 jaar Werkendamse historie, Maan van Elzelingen met transporten van Werkendam tot 1786, de Nederlandse Genealogische

Vereniging, de Genealogische Vereniging de Stamboom uit Sliedrecht en de Geschiedkundige Vereniging Giessenburg en Schelluinen.

In 2011 is het precies 200 jaar geleden dat de Burgerlijke Stand werd ingevoerd in Nederland. Per 1 maart 1811 werd namelijk bepaald dat de Franse wetten ook in Nederland van kracht werden. De belangrijkste gebeurtenissen uit het leven worden sindsdien vastgelegd, namelijk: geboorte, huwelijk en overlijden. En zonder al die aktes zouden genealogen niet zo diep in hun eigen familiegeschiedenis kunnen duiken. Vanwege de aandacht voor 200 jaar burgerlijke stand roept de Historische Vereniging mensen op om trouwboekjes, trouwkaarten en trouwfoto's af te staan voor de genealogische dag. Trouwboekjes en -kaarten worden die dag tentoongesteld en de trouwfoto's worden indien mogelijk in digitale fotolijstjes getoond. Trouwboekjes, trouwkaarten en trouwfoto's kunnen zaterdagmorgen tussen 10.00-12.00 uur worden afgegeven in het Andries Visserhuis, Slikstraat 15 te Werkendam. In het najaar wordt nog uitgebreider aandacht besteed aan 200 jaar burgerlijke stand met een aparte expositie. Op de foto: Florentina Zwets (1860) getrouwd met Jan Verdoorn (1858)

28 februari 2011

Historische boom op 't Slik geknot

Dinsdag 8 februari 2011 werd de oude boom nabij het Andries Visserhuis door de snoeiers van de gemeente flink onder handen genomen. Gezien de hoeveelheid hout die er inmiddels op de knotboom was gegroeid, geen overbodige luxe. De boom staat er al vele tientallen jaren en het is niet uitgesloten - gezien de dikte - dat de boom er mogelijk al een eeuw staat.

28 februari 2011

Verslag genealogische dag: De stambomen van Groeneveld en Zwets

Op de genealogische dag in de Kwinter stonden deze keer de stambomen van de familie Groeneveld en Swets/Zwets centraal. Twee doorgewinterde stamboomonderzoekers wisten over beide families smakelijke verhalen te vertellen.

Zo vertelde Arie Koorevaar over de familie Groeneveld, hij is zelf gehuwd met een vrouw die Groeneveld heet. In 1947 woonden er in Nederland zo'n 10.000 Groenevelden; 25 procent daarvan in het Land van Heusden en Altena. Koorevaar ging vooral in op de historie van Johannes Groeneveld, een nazaat van het dertiende kind van 'Johannes de Polderwachter' en de opa van zijn echtgenote. Ze woonden al in de 19e eeuw op de Dooijmanswaard in de Biesbosch. 'Johannes de Polderwachter' had een rijke kinderschare; zijn oudste zoon was Hugo en een kleinzoon van deze Hugo heette Hugo Marinus en was gehuwd met Geertruida Damminga. Samen woonde ze op de polder Dooijmanswaard. Toevallig was zoon Hugo ook op bezoek in de Kwinter; hij vertelde dat zijn oudste zoon niet meer de naam Hugo heeft gekregen, omdat zijn vrouw dat niet zo'n goed idee vond. Tevens vertelde Hugo Groeneveld dat de familie zojuist het laatste stuk had verkocht in de polder Dooijmanswaard aan Rijkswaterstaat vanwege de plannen voor ruimte voor de rivier.

Piet Swets uit Rotterdam vertelde over de familie Swets/Zwets, hij is geboren in Boven-Hardinxveld en wist vooral veel over die tak te vertellen. De allereerste Wouter Swets zou in 1575 zijn opgedoken in Poederoijen en daarna naar Werkendam getrokken om te huwen met mejuffrouw Hanegraaff, een jonge dame uit een rijke familie. In de 19e eeuw vergaarde een nazaat, Barend Swets, die inmiddels naar Boven-Hardinxveld was getrokken een fortuin in de aannemerij. Hij woonde destijds naast café de Drie Snoeken bij het veer naar Werkendam en had een ledikant genaamd 'de lamme Lodewijk'. Bij de grote overstromingsramp van 1809 zou koning Lodewijk Napoleon in dat ledikant hebben geslapen. Barend Swets overleed in 1909 en liet zijn zes kinderen elk f 100.000,- na. Een nazaat van deze Barend Swets ontwierp in 1966 de eerste schaakcomputer en werd zo de eerste Nederlandse computerschaakkampioen. Naast de stamboomonderzoekers was er een presentatie over 200 jaar burgerlijke stand door Paula Jorritsma van het Streekarchief. Deze Code Civil werd ingevoerd onder het bewind van Napoleon over Nederland, maar dateert al van voor de Napoleontische tijd. Hij werd in Frankrijk ingevoerd voor de registratie van militairen. Aan de hand van het huwelijk tussen Aart Johannes Zwets en Cornelia Groeneveld werden voorbeelden getoond van de burgerlijke stand. Zo verloor het echtpaar hun eerste kindje al na 5 maanden. Zo wordt alles rond geboorte, huwelijk en overlijden geregistreerd in de burgerlijke stand.

28 februari 2011

Zevende Werkendams dictee met gedichten en ansichtkaarten

Voorafgaand aan onze jaarvergadering 2011 wordt het zevende Werkendams dictee gehouden op donderdag 10 maart vanaf 19.30 uur in de Kwinter. Als altijd schrijft Cor van der Maas het dictee en leest dit voor aan de deelnemers. Iedereen is welkom het dictee mee te schrijven, mensen die nog geen lid zijn van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. en meeschrijven krijgen een gratis lidmaatschap aangeboden tot 31 december 2011. Deze keer zal burgemeester Breuer plaatsnemen in de jury. Of ze mee zal schrijven om zo het Werkendams onder de knie te krijgen blijft nog een verrassing. Thera van den Heuvel, al twee maal eerder winnaar van het Werkendams dictee, draagt die avond ook twee gedichten voor in het Werkendams dialect. Beide gedichten worden afgedrukt op een ansichtkaart met een mooi plaatje van Werkendam en worden die avond te koop aangeboden.

Het Werkendams dictee werd voor de eerste maal gehouden in 2005 en toen gewonnen door Henny van der Meijden. In 2006 en 2008 won Thera van den Heuvel en in 2007, 2009 en 2010 won Piet van Berchum het dictee, waarna hij de wisseltrofee mocht houden. Mensen die vast willen oefenen met het dictee, kunnen het dictee van vorig jaar hier nalezen.

28 maart 2011

Jaarverslag 2010 van onze vereniging

Het jaarverslag van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. kunt u hier vinden. Het wordt tijdens de jaarvergadering op 10 maart besproken. De financiële stukken kunt u opvragen door een e-mail te sturen naar het bestuur, zie Contact.

28 maart 2011

Sporen uit het verleden van Werkendam

Andries Visser (1899-1996) heeft tijdens zijn leven veel onderzoek gedaan naar de geschiedenis van Werkendam, De Werken en Sleeuwijk. Zijn levenswerk is het boek "Werkendam ontdekt verleden" geworden; een naslagwerk met heel veel informatie. Daarnaast heeft hij vele korte verhalen over de plaatselijke geschiedenis geschreven. Hoewel hij al op twintigjarige leeftijd naar Den Haag verhuisde, was hij heel regelmatig in Werkendam en omgeving (lees: Biesbosch) te vinden. Met veel plezier heeft hij talrijke verhalen geschreven in het blad van de Buurtvereniging Zevenhuizen. In de winter van 2009 kwam Nel van As op het idee om deze verhalen te bewerken, te bundelen en in boekvorm uit te geven. Samen met Maan van Elzelingen heeft Nel van As deze omvangrijke klus geklaard. De verhalen zijn geordend naar onderwerp en voorzien van vele foto's en afbeeldingen. Het is een zeer gevarieerde uitgave geworden met onderwerpen zoals bijvoorbeeld Zevenhuizen, de havens, de visserij, de verdwenen beroepen en ambachten, de suikerfabriek, de molen 'Ken u zelve', het voetveer naar Hardinxveld, de geslachten Van Tienhoven, Van Houweninge, Van der Duyn, Van Doeveren, Kilwinger, De Geus van den Heuvel, schippers en schepen enz. Maar ook over het Hoge Huis op 't Slik, het tegenwoordige Andries Visserhuis en nog veel meer. Het boek telt 187 bladzijden en meer dan 70 foto's en afbeeldingen en heeft een keurige index. Op 18 februari 2010 is deze bundel verschenen onder de titel "Sporen uit het verleden van Werkendam". Het eerste exemplaar is in het Biesboschmuseum overhandigd aan de heer J.G. van Oord uit Odijk. Voor geïnteresseerden is het boek - dat € 29,95 kost - te koop bij Nel van As. Voor meer info en bestellen zie www.nelvanas.nl

28 maart 2011

Corine Koek-Maasdam wint Werkendams dictee

Corine Koek-Maasdam heeft het zevende Werkendamse dictee van onze vereniging gewonnen. Met 48 fouten versloeg ze de eerdere winnaar Thera van den Heuvel (50 fouten) en Piet van Berchum (53 fouten). Corine was blij dat ze gewonnen heeft. "Ik wilde eigenlijk niet mee doen, Maar ik vind het wel superleuk dat ik heb gewonnen". Ze woonde eerst acht jaar in Gorinchem, voordat ze in Werkendam kwam wonen. Haar vader en verdere familie woont wel in Werkendam. Als voorbereiding op het dictee, nam ze de tactiek van Piet van Berchum over, die al drie maal eerder het dictee won. "Gewoon oude dictee's nalezen en het dialectboekje een keer doornemen". Burgemeester Carla Breuer was voorzitter van de jury en reikte de prijs uit. Na afloop noemt Breuer

het dictee ingewikkeld. "Maar tijdens het nakijken heb ik wel veel geleerd. Zo'n 85 procent van het Werkendams kan ik wel verstaan. Overigens hoor je het plat Werkendams bijna niet meer. Daarom is zo'n dictee leuk om het dialect te behouden". De wisselprijs bestaat uit een ets met een beeld van Werkendam als dorp aan de rivier. Om in stijl van het Werkendamse dialect te blijven, werden tijdens de prijsuitreiking twee gedichten in het Werkendams voorgedragen door Thera van den Heuvel. 'Voetstaple uit ut verlèje' en 'Dûrp aon de rivier'. Beide gedichten zijn afgedrukt op een foto en werden verkocht als ansichtkaarten.

Dûrp aon de rivier
Woor schepe d'r vracht vervoere
Naor plaotse ver van hier
Daor lèè Wèrrekendam
N'n dûrp aon de rivier.
De binding mee 't waoter
Is veur veul bewôners stèrrek.
En mêinig man en vaoder
Vond daorin z'n wèrrek.
As meuzikke zwèrmde ze uit,
D'r wèrrek wier wereldwijd geroemd.
Terwijl 't manverlaote dûrp
D'n 'vrouwenhemel' wier genoemd.
Veel manne trokke d'n Biesbosch in
Om te môôre in de griend,
Waormee veur 't talrijke gezin
N'n kârig snééke brôôd wier verdiend.
Érremoei ister zat gelèje
Mar toen keerde ut tij
De welvaart en veuruitgang
Gingen 't dûrp nie veurbij.
Nou bezûûke miense d'n Biesbosch,
Uit plaotse ver van hier.
Tuse de vrachtschepe vaore d'r jachte^{SEP}Langs
't dûrp aon de rivier.

28 maart 2011

Mutsen, petten en hoeden

Geïnspireerd door het succesvolle Brabantse project 'Alle mutsen verzamelen' dat in 2010 werd gehouden, houdt onze vereniging op 16 en 23 april een kleine expositie in het Andries Visserhuis over mutsen. De expositie wordt aangevuld met hoeden en petten. In vroeger tijden droegen bijna alle vrouwen een muts. Thuis een gebreide en/of gehaakte huismuts en op zon- en feestdagen een kanten muts. Om de muts schoon te houden en het kant goed uit te doen komen droeg men hieronder een zwart ondermutsje. Het demonteren, wassen, stijven en opnieuw opmaken van de rotsmuts en de knipmuts was

veel werk. In het Andries Visserhuis zijn straks enkele mutsen en vooral veel foto's te zien van mutsen.

Zo heeft de vereniging ruim 1500 pasfoto's van de inwoners van Werkendam uit 1941. Vanwege de Duitse bezetting kreeg iedere Nederlander vanaf 14 jaar een 'Ausweis' met daarop zijn of haar foto. De foto's zijn jaren bewaard in het archief van de gemeente Werkendam en later geschonken aan de Historische Vereniging. In de collectie zijn zes foto's terug te vinden, waarbij vrouwen een muts dragen. Naar het aantal pasfoto's van hoeden of petten wordt nog gezocht.

Terwijl vrouwen zich uitdosten met mutsen, droegen mannen hoeden en petten. Hoeden voor de heren van stand en petten voor de lagere klassen. Meest bekend is natuurlijk de traditionele schipperspet, een donkerblauwe of zwarte platte pet met harde klep, vaak voorzien van een klein onopvallende goudkleurig ankertje als versiering. Ook anno 2011 worden petten nog gedragen, terwijl hoeden en mutsen vrijwel geheel uit het straatbeeld zijn verdwenen. Ook van de hoeden en petten toont de Historische Vereniging vooral oude foto's.

Heeft u nog foto's van mutsen, hoeden of petten om te tonen tijdens de expositie? Ook mutsen, hoeden of petten zijn welkom. Inleveren kan bij het Andries Visserhuis, Slikstraat 15 te Werkendam op zaterdagmorgen van 10.00-12.00 uur.

28 april 2011

Kerkenpadwandeling in Werkendam

De commissie Vorming en Toerusting van de Maranathakerk organiseert op zaterdag 16 april 2011 - in samenwerking met de Historische Vereniging - een kerkenpadwandeling door Werkendam. Na de lezing op 22 maart jl. over het ontstaan van de diverse kerkgenootschappen is een wandeling uitgezet langs alle acht kerkgebouwen die elke zondag in gebruik zijn. Iedereen die interesse heeft in de geschiedenis van de Werkendamse kerken is van harte welkom. Aan de deelname zijn geen kosten verbonden. In ieder geval zijn op zaterdag 16 april a.s. de Bethelkerk (van 10.00 tot 15.00 uur), de Dorpskerk (van 11.00 tot 12.00 uur en van 13.30 tot 14.00 uur), de Maranathakerk (van 10.00 tot 15.00 uur) en Rehoboth (van 10.00 tot 15.00 uur) geopend voor de kerkenpadwandelaars. In de Maranathakerk is een doorlopende beamerpresentatie over de Werkendamse kerken te zien en in Rehoboth een doorlopende beamerpresentatie over het 100-jarig bestaan van de Christelijke Gereformeerde Kerk.

Tussen 10.00 en 15.00 uur kunt u in de Maranathakerk, Gedempte Haven 1, een plattegrond ophalen waarop de wandeling is ingetekend. Daarnaast krijgt u een blad mee met wetenswaardigheden over de verschillende kerken. U kunt zelf uw tijd en tempo bepalen.

Als u liever onder leiding van een gids de kerkenpadwandeling wilt maken, is dat ook mogelijk. Om 10.30 uur en om 13.00 uur kunt u vertrekken vanaf de Maranathakerk voor een groepswandeling met een gids. Vanaf de Gedempte Haven lopen we via de Hoogstraat richting Dorpskerk. Na bezichtiging van de Dorpskerk vervolgen we onze route richting het Laantje naar de Vrije Geref. Gemeente. We steken de Werkensedijk over naar Rehoboth waar de deuren wijd openstaan voor belangstellenden. Langs de Biesboschkerk gaan we nu onder de Werkensedijk door naar de Oud. Geref. Gemeente,

in de volksmond bekend als "Van Kootens kerkske". Via een smal pad lopen we naar de Bethelkerk die eveneens te bezichtigen is. Aan de Sigmondstraat bekijken we de kerk van de Hersteld Herv. Gemeente die momenteel in de steigers staat. Natuurlijk vergeten we de Doleantiekerk niet. Op de Hoogstraat passeren we nog twee gebouwen waar ooit kerk is gehouden. De wandeling duurt ongeveer anderhalf uur.

28 april 2011

Oranje boven!

Het Andries Visserhuis staat zaterdag 30 april van 10.00-12.00 uur in het teken van Oranje en Koninginnedag. De Historische Vereniging nodigt iedereen uit om die ochtend te komen vertellen over de viering van Koninginnedag in het verleden. Iedereen heeft zo zijn eigen herinneringen aan deze dag die ook vroeger uitbundig werd gevierd gezien de vele foto's van een eeuw geleden. Niet alleen verhalen maar ook foto's zijn welkom. Tevens wordt de film gedraaid van de viering van 25 jaar bevrijding in 1970. Er is oranjekeek bij de koffie en ter afsluiting van de ochtend schenkt de vereniging een oranjebittertje! Een impressie van het feest zoals dat in Werkendam gevierd werd ter gelegenheid van de geboorte van prinses Juliana in 1909 kunt u hier vinden.

28 mei 2011

Fietsen door het Mastbos en langs de Mark

De jaarlijkse fietstocht van de Historische Vereniging wordt gehouden op zaterdag 21 mei. Verzamelen bij de Kwinter om 08.30 uur. De route van ca. 45 km. vertrekt vanaf "De Kogelvanger" (Breda) door het Mastbos en langs het riviertje de Mark naar Meersel Dreef België

Er zijn onderweg niet zoveel horeca gelegenheden, dus advies is om in ieder geval wat te drinken en te eten mee te nemen. De lunch is in Meersel Dreef, waar wel voldoende horeca is.

Onder weg wordt een oude watermolen bezocht met begeleiding van een gids. Tevens is daar gelegenheid voor koffie met iets lekkers. De kosten zijn € 12,50 p.p. voor leden en € 15,00 voor niet leden. Het is echter wel noodzakelijk dat men zich tijdig opgeeft in verband met het vervoer van personen en fietsen, en ook voor het bezoek van de molen. Opgeven kan bij Henny de Waal 0183 503485 h.de.waal@hetnet.nl, Johan Visser 0183 502825 info@jomavi.nl of in het Andries Visserhuis op zaterdagmorgen.

28 mei 2011

Koninklijke onderscheiding voor Hannie Visser-Kieboom

Het heeft Hare Majesteit behaagd om de voorzitter van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. koninklijk te onderscheiden.

Burgemeester Breuer heeft in het gemeentehuis op vrijdag 29 april 2011 onder toezien oog van haar familie en genodigden Hannie Visser-Kieboom het lintje opgespeld waarmee zij nu lid is in de Orde van Oranje-Nassau

Hannie heeft de onderscheiding ontvangen naar aanleiding van haar jarenlange inzet voor vrouwenemancipatie, cultuur, natuur, lokale politiek, kerkenwerk en streekhistorie. Voor de streekhistorie in de breedste zin van het woord: Historische Vereniging, Werkendams Dictee, Erfgoed Altena, Monumentendag, Cultuurhistorisch platform. Daarnaast bijvoorbeeld ook voor haar werk om oude fruitrassen te herintroduceren in onze streek; zo is het in drie jaar gelukt om 1.200 bomen van oude fruitrassen aan te planten. Vanaf deze plaats feliciteren alle leden van onze vereniging Hannie met deze prachtige waardering.

28 mei 2011

Nieuwe publicatie: Brabantse Merwedegijzelaars

Op zaterdag 14 mei 2011 verschijnt een bijzondere publicatie over de Brabantse Merwedegijzelaars. Al eerder werd er in een lezing en op deze website aandacht besteed aan de groep jongemannen die tijdens de razzia op 16 mei 1944 werd opgepakt. Over de Brabantse Merwedegijzelaars is veel minder bekend dan over de Zuid-Hollandse Merwedegijzelaars. Daarom heeft Hannie Visser-Kieboom de pen opgepakt en in deze uitgave naast de aanleiding van de razzia op indrukwekkende wijze vooral de geschiedenissen beschreven van de 42 Brabantse Merwedegijzelaars.

De 42 mannen zijn Isaäc Jan Baælde, Jan-Willem Baælde, Johannis Baggerman, Jacob Gerrit Simon van Beek, Petrus Gijsbertus van den Broek, Cornelis Colijn, Antonie voor den Dag, Dirk van Elzelingen, Andries Hagoort, Karel Johannes van Hartingsvelt, Johan Heijmans, Nicolaas Cornelis van Heukelum, Martinus Hoek, Johan den Hollander, Cornelis Corstiaan Ippel, Krijn Jacobus Janse, Jan Kamp, Aart Kant, Willem Johannes de Kievit, Aart de Klerk, Teunis Koesveld, Jacobus Kolff, Evert Jan Kolff, Jan Korbijn, Pieter Korsman, Jacobus Kramer, Frederik Kreukniet, Jan Marcelis, Cornelis Paans, Teus Yges Paans, Jan Willem Rijkers, Gerrit Bastiaan Schaddelee, Pieter Schouten, Mathijs Johannes van der Schuit, Arie van der Stelt, Michiel Versteeg, Pieter Versteeg, Cornelis Vos, Dirk van Vuuren, Kobus van Vuuren, Albert Wiebenga en Jan Cornelis Zwets. Zes van hen zijn nog in leven.

Het boekje telt 83 bladzijden en is geïllustreerd met meer dan 50 foto's en afbeeldingen. "Brabantse Merwedegijzelaars" is elke zaterdagochtend te koop in het Andries Visserhuis en kost € 10,00 voor niet-leden van de Historische Vereniging. De ledenprijs is € 8,00 (maximaal één per lid).

Bestellen kan ook, zie: [hier](#).

28 mei 2011

Eerste exemplaar "Brabantse Merwedegijzelaars" overhandigd

Op zaterdag 14 mei 2011 heeft Hannie Visser-Kieboom in het Andries Visserhuis het eerste exemplaar van het boekje "Brabantse Merwedegijzelaars - De razzia van 16 mei 1944" overhandigd aan de heren Arie van der Stelt en Krijn Janse, aan mevrouw Jenneke voor den Dag-Kramer en aan oud-bestuurslid Ad Paans.

Zij memoreert de namen van de omgekomen Merwedegijzelaars uit ons gebied: Karel van Hartingsvelt, Johan den Hollander, Cees Ippel, Teunis Koesveld en Pieter Schouten. In

haar korte toespraak staat Hannie ook stil bij het feit dat John Demjanjuk deze week door de rechtbank werd veroordeeld. Deze Demjanjuk was kampbewaker in Sobibor tijdens de periode dat ook de laatste drie Werkendamse Joden - Joseph de Vries, Elizabeth Johanna de Vries en Johanna Sientje de Vries - daar werden omgebracht. Voor een impressie van de presentatie zie Fotoboeken.

28 juni 2011

Fietstocht 2011 van de Historische Vereniging (verslag)

Op zaterdag 21 mei om 8.30 uur verzamelde zich de 24 deelnemers voor de jaarlijkse fietstocht bij de Kwinter. De zon scheen uitbundig en er was weinig wind, ideaal fietsweer dus. De fietsen werden op de aanhangwagens geladen en we vertrokken richting Breda om vandaaruit een bezoek te brengen aan onze zuiderburen. Toen we bij De Kogelvanger aankwamen werd er eerst, buiten op het terras, koffie gedronken. Daarna gingen we op de pendalen voor een tocht van 45 km die voerde door het Mastbos. Verderop leidde het fietspad langs het meanderend riviertje de Mark. Omzoomd door veel groen is het riviertje een geliefde stek voor de sportvisser, die we dan ook veelvuldig zagen. We passeerden enkele stuwen en stroomversnellingen. Genietend van al het natuurschoon bereikten we Meersel waar een stop werd gemaakt om de Kapucijnerkerk en de tegenover gelegen Mariatuin te bezichtigen. In de tuin stonden een aantal kapelletjes in een halve cirkel geplaatst, met een Mariabeeld en een gedenksteen. Er bloeide veelkleurige bloemen en voor de gelovige was er gelegenheid een kaarsje aan te steken. Omdat we ons in een gebied van aardbeientelers bevonden werden er aardbeien gekocht, €2,50 in de gleuf van een automaat en smullen maar! We vervolgden onze tocht naar de Meerselmolen, in de tuin dronken we koffie met eigengemaakte appel of notentaart. Om 12.00 uur kwam de gids die ons een rondleiding door de molen gaf. De geschiedenis van de molen gaat terug naar de 14e eeuw, de eerste vermelding dateert uit 1382 toen hij in gebruik was als slag-of oliemolen. Na verloop van tijd werd er ook regelmatig graan gemalen. De molen overleefde de 80 jarige oorlog maar brandde, zowel in 1668 als in 1809, volledig af. Opnieuw herbouwde men de molen, deze keer was hij van steen vervaardigd, helaas werd hij in 1910 weer door brand verwoest. Er werd een nieuwe molen gebouwd met een modern maalwerk, in de oorlog 40-45 nam de Duitse bezetter alles mee wat van koper en brons was. De molen is ook nog een z.g banmolen geweest wat inhield, dat de boeren uit de omtrek verplicht waren om hun granen uitsluitend door de Meerselmolen te laten malen. De gids toonde ons hoe het maalsysteem werkt en vertelde hoe in de jaren'60 de molen zijn economische waarde verloor en de toenmalige molenaar besloot om een punt te zetten achter zijn activiteiten. De huidige eigenaars kochten de verwaarloosde molen in 1998 en maakte hem, door een restauratie, weer maalvaardig. Op de begane grond en de graanzolders werd een woning gerealiseerd. Regelmatig zijn er exposities in en om de molen, het bruisende water en de oerkracht van de molen vormen een inspirerende omgeving. Na de leerzame uitleg door de molengids stappen we weer op de pendalen voor een kort tochtje naar restaurant "Iets Anders" waar we de lunch gebruiken. Als we 1,5 uur later verder gaan zijn we het er allen overeens dat het echt Iets Anders was. We vervolgen de tocht en rijden nu aan de overkant van de Mark, wat weer een ander beeld geeft van

dit lieflijk riviertje. Nadat we een ijsje genuttigd hebben passeren we een bijzonder verkeersbord, in plaats van "Langzaam rijden, willen de Belgen het GRAAG TRAAG. Het laatste gedeelte van de fietstocht leidde ons weer over, soms rulle, paden van het Mastbos. Na 45 km bereikten we restaurant de Kogelvanger waar, door een bereidwillige man, een groepsfoto werd gemaakt. We hadden een mooie tocht, geen bandenpech of ander ongemak, en een geweldige evenementencommissie die hier de nodige voorbereidingen voor had getroffen.

28 juni 2011

Maan van Elzelingen schenkt archief aan Historische Vereniging

Maan van Elzelingen (68 jaar) heeft donderdag 26 mei zijn archief aan de Historische Vereniging geschonken. Tegelijkertijd met de schenking van het archief werd hij verrast door burgemeester Carla Breuer met de uitreiking van een vrijwilligerspenning van de gemeente Werkendam. Deze kreeg hij vanwege zijn vrijwilligerswerk voor de Historische Vereniging, het Biesboschmuseum en het Streekarchief. In de afgelopen jaren verrichte Maan letterlijk 'monnikenwerk' met het transcriberen van de transportakten van Werkendam van het jaar 1623 -1786 alsook het oudste notulenboek van de Kerk van Werkendam, dat tevens werd uitgegeven. Er verschenen diverse artikelen, publicaties en boeken (mede) van zijn hand. De onderwerpen zijn divers, zoals het Werkendams dialect en de "Oude huizen bij de Kerk". Van de drie begraafplaatsen in Nieuwendijk, Sleeuwijk en Werkendam fotografeerde hij alle grafstenen. Voor het Biesboschmuseum was hij (samen met Gerrit Visser) het gezicht op braderieën, waar hij het wiepen maken demonstreerde.

Na de uitreiking van de vrijwilligerspenning ging streekarchivaris Hildo van Engen kort in op het belang van het werk van Maan van Elzelingen voor de geschiedschrijving. Het lezen van oude teksten is voor velen moeilijk, met het transcriberen wordt dat een stuk gemakkelijker. Naast het transcriberen zorgde Van Elzelingen bij zijn uitgaven ook voor meerdere indexen, zoals bijvoorbeeld in het oudste notulenboek van de kerk. Juist door die indexen is het voor historici snel zoeken naar mensen of andere zaken.

De collectie van Maan van Elzelingen krijgt in het Andries Visserhuis een aparte plaats en wordt opgenomen als de collectie Van Elzelingen. Ook krijgen zijn transcripties samen met de boeken die hij schreef over diverse huizen in Werkendam een aparte plaats in de bibliotheek.

28 juni 2011

Braderie Sleeuwijk (verslag)

Op de derde zaterdag van de maand juni wordt traditiegetrouw de Sleeuwijkse braderie gehouden. Al menig jaar staat de Historische Vereniging van Werkendam, De Werken en Sleeuwijk met een kraam op deze gezellige braderie. Uiteraard kon ook op zaterdag 18 juni 2011 de historische kennis opgevijseld worden. Ditmaal was het de bedoeling om de namen in te vullen van diverse verenigingen, scholen, kerken en gebouwen.

De juiste oplossing is:

Zwembad - Bijtelskil

Showkorps - Wilhelmina

Jongeren centrum - 't Honk

Rooms-Katholieke Kerk - St. Jozef

Christelijke Scholengemeenschap - Altena College

Sportpark - De Roef

Openbare Basisschool - Burgemeester Verschoorschool

Kinderdagverblijf - Dribbel

Gereformeerde Kerk - Ontmoetingskerk

Mannenkoor - Zanglust

Dorps huis - De Bolderik

Christelijke Basisschool - De Morgenster

IJclub - Hermine

Peuterspeelzaal - Nijntje

Christelijk Gemengd Koor - Con Amore

Maar liefst 45 personen namen deel om de namen in te vullen tijdens deze stormachtige braderie. Achttien deelnemers scoorden 14 goede antwoorden waarbij opviel dat de naam van de Sleeuwijkse Rooms-Katholieke Kerk (zie foto) een echte hersenbreker bleek te zijn. Zes personen hadden alle 15 namen juist ingevuld en hebben een tegoedbon gewonnen t.w. H. van Krieken, F. Schaddelee, IJzerman, Martijn Verhoeven, A. Weima/M. de Groot en R. + R. v.d. Zouwen. Allemaal gefeliciteerd en graag tot ziens op de Sleeuwijkse Braderie in 2012.

28 juni 2011

Heerlijkheid Vuren te gast in Andries Visserhuis

Onder leiding van voorzitter Aart Bijl bracht de Historische Vereniging Heerlijkheid Vuren zaterdag 2 juli op uitnodiging een bezoek aan haar zustervereniging in Werkendam. Ze werden ontvangen met koffie in het Andries Visserhuis, waar ze de film van Werkendam uit 1940 bekeken. Vooral de beelden van de Bossche Boot en andere rivierstaferelen vielen in de smaak. Zeker bij Aart Bijl die enkele jaren terug in Werkendam nog een lezing verzorgde over de stoombootdiensten op de grote rivieren. Hij schreef er ook een boek over.

Na de koffie en de film kreeg het gezelschap onder leiding van Hannie Visser-Kieboom een rondleiding aangeboden door Werkendam inclusief een bezoek aan de Oudheidkamer van Grietje Post. Bij het afscheid volgde een uitnodiging om volgende zomer een bezoek te brengen aan de Heerlijkheid in Vuren.

28 juli 2011

Onze nieuwe publicatie: 'Effe naar straat'

Ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van onze vereniging wordt een boek uitgegeven: 'Effe naar straat'. In het boek wordt de historie van de Hoogstraat verteld met het accent op de verdwenen winkels in de twintigste eeuw. Maar uiteraard is er ook aandacht voor de historie van de Hoogstraat, ooit de waterkerende dijk van het rivierdorp Werkendam. Aanleiding voor het boek zijn de veranderingen in de Hoogstraat aan het begin van de 21e eeuw. Van oudsher speelt de Hoogstraat een belangrijke rol in het dorp. Iedere Werkendammer weet wat wordt bedoeld met de uitdrukking 'Effe naar straat'; gewoon even naar de Hoogstraat om boodschappen te doen of even te winkelen. Het boek telt 200 pagina's en meer dan 200 foto's. Het wordt 8 oktober gepresenteerd tijdens de viering van het twintigjarig bestaan van de Historische vereniging. Het boek kost voor leden bij voorinschrijving 17,50 euro. Voor niet leden is de prijs bij voorinschrijving 22,50 euro. Vanaf 10 oktober kost het boek 24,95 euro. Inschrijven kan door een e-mail te sturen naar het bestuur (adres: zie Contact).

28 juli 2011

Cursus Familiegeschiedenis bij Streekarchief

Heeft u belangstelling voor de geschiedenis van uw familie maar weet u niet hoe te beginnen? Het Streekarchief Land van Heusden en Altena organiseert het komende winterseizoen een cursus genealogie voor beginners, waarbij uit de doeken wordt gedaan hoe je je familiegeschiedenis in kaart brengt. In zes lessen wordt u wegwijds gemaakt in bronnen zoals de registers van de Burgerlijke Stand, de doop-, trouw- en begraafregisters (DTB), en komt u alles te weten over de verschillende methoden waarop u uw onderzoek naar het wel en wee van uw voorvaderen kunt aanpakken. Aan het einde van de cursus bent u in staat om zelfstandig onderzoek te doen.

Cursusdata: dinsdag 17, 24 januari, 7, 14, 28 februari en 6 maart 2012.

Tijdsduur: van 19:30 tot 21:30 uur.

Locatie: Streekarchief Land van Heusden en Altena, Pelsestraat 17 Heusden.

Docent: Bert de Vaan.

Duur: zes lessen.

Kosten: € 50,- (inclusief studiemateriaal en koffie of thee).

Aanmelden: via www.salha.nl/cursussen of telefonisch 0416-661901

28 juli 2011

Lezingenreeks en cursus over Brabantse oorkonden bij Streekarchief

Het Streekarchief Land van Heusden en Altena organiseert een lezingenreeks en cursus Brabantse oorkonden. Lees verder..

28 juli 2011

Kampvuur in de Biesbosch

Op vrijdag 19 augustus 2011 wordt door de Historische Vereniging op polder "De Bloemplaat" het kampvuur ontstoken. Het is inmiddels al een traditie geworden om deze activiteit in de maand augustus in de Biesbosch te organiseren. Aanvang dit keer om circa 19.30 uur. Breng wel een stoel mee als u wilt zitten! Als u een liefhebber bent van vers gebakken vis dan mag u dit kampvuur zeker niet missen. Daarnaast is er muziek aanwezig en wordt er een verloting gehouden.

Hoe kom ik bij het kampvuur? De route is als volgt: over de Biesboschsluis slaat u linksaf, langs het Steurgat en rechts meebuigen = Galeiweg. Eerste weg linksaf is Nerzienweg. Deze weg blijven volgen langs de polders Dooijemanswaard en Steenenmuur. Weg wijzigt van naam in Reugtweg. Even daarna bent u op polder De Bloemplaat. Tot ziens!

28 augustus 2011

's Avonds als het kampvuur brandt (verslag)

Onder prachtige weersomstandigheden werd op vrijdag 19 augustus 2011 in de polder "De Bloemplaat" het kampvuur ontstoken. We kunnen gerust stellen dat het inmiddels al een traditie is geworden om elkaar in de maand augustus in de Biesbosch te ontmoeten. In de annalen van de vereniging staat dat op 31 augustus 2001 voor de eerste keer een kampvuur werd georganiseerd; toen nog bij de Kroonbrug.

Ook deze keer was door de activiteitencommissie (Jenne, Adrie, Henny, Corrie en Johan) alles weer tot in de puntjes verzorgd. De aanwezigen genoten zienderogen van dit heerlijke plekske in de Biesbosch en ook de inwendige mens werd niet vergeten. Heerlijke koffie met een koekske erbij, fris of iets pittiger voor later op de avond. De vers gebakken vis van Leon Branderhorst en Wim de Vries konden maar weinigen weerstaan. De accordeons van Jan en Jo zorgden voor de muzikale omlijsting.

Er was volop hout om te stoken en een flink aantal bezoekers deed hun uiterste best om het vuur zo lang mogelijk te laten knetteren. Door het project Ruimte voor de rivier is het niet zeker dat ook de komende jaren het kampvuur hier kan blijven. Daarnaast zoekt de activiteitencommissie nog vrijwilligers om één keer per jaar te helpen bij het organiseren van het kampvuur. In het fotoboek staat een impressie.

28 augustus 2011

Open Monumentendag van de wieg tot het graf

Het thema van Open Monumentendag 2011 is Nieuw gebruik - Oud gebouw. Tevens is het in 2011 200 jaar geleden dat de burgerlijke stand werd ingevoerd. Deze 'code civil' werd in 1811 ingevoerd door Lodewijk Napoleon en registreerde het leven van iedere inwoner van de wieg tot het graf. De Historische Vereniging heeft ervoor gekozen speciale aandacht te schenken aan geboortes.

"Het gemeentehuis spreekt tot ons en mag daarom aan redelijke eischen voldoen. Het registreert het menselijk leven van de wieg tot het graf, de geboorte, het huwelijk en het overlijden wordt daar beschreven". Deze woorden sprak burgemeester W.

Beukenkamp van Werkendam in 1925 tijdens de ingebruikname van het pand Hoogstraat 38 tot gemeentehuis. Echtparen die in dat gemeentehuis elkaar het jawoord hebben gegeven kunnen 'op herhaling' op zaterdag 10 september. Van 13.00-15.00 uur zijn fotografen van fotogroep Lumière aanwezig om echtparen op vertoon van hun oude bruidsfoto's opnieuw op de foto te zetten.

Naast het fotograferen van bruidsparen kan zaterdag 10 september ook een bezoek gebracht worden aan het voormalige gemeentehuis op Hoogstraat 35. Thans is daar het kantoor van Kinderdagverblijf Baboffel gevestigd. Het thema geboorte past daarbij uitstekend. Er worden enkele verzamelingen van geboortekaartjes tentoongesteld. Ook zijn oude kraamspullen te zien van voormalig kraamverzorgster Francien van Helden uit Dussen. En uiteraard kan het pand bekeken worden. Ook het pand Hoogstraat 53 is te bezichtigen. Deze voormalige burgemeesterswoning is bijna een eeuw geleden gebouwd door burgemeester Sigmond. Ook was het tientallen jaren de dokterspraktijk van huisarts De Bruijn. Beide panden op de Hoogstraat zijn gemeentelijk monument. In de Oudheidkamer op Zevenhuizen te Werkendam is aandacht voor Koninklijke geboortes.

De activiteiten zijn van 10.00-16.00 uur.

Kijk voor de meest actuele informatie op www.erfgoedaltena.nl

28 augustus 2011

Al 25 jaar Open Monumentendag

In 2011 bestaat Open Monumentendag 25 jaar en daar wordt natuurlijk uitgebreid bij stilgestaan. Het thema in 2011 is: "Nieuw gebruik - Oud gebouw".

We hoeven niet ver van huis te gaan om te ontdekken waar oude gebouwen in ons gebied nu voor gebruikt worden. De Biesboschkapel is nu Kunsthuis De Biesbosch, de oude gemeentehuizen doen nu dienst als kinderopvang, restaurant of woonhuis. In de oude bewaarschool is nu Café De Haven gevestigd. Fort Bakkerskil gaat straks verder als bed & breakfast.

In het weekeinde van zaterdag 10 en zondag 11 september is er ook in het Land van Heusden en Altena van alles te beleven. Kom gerust kijken, want de deuren staan ook voor u open! Voor alle activiteiten tijdens de Open Monumentendag, klikt u hier .

In het Andries Visserhuis ligt voor u een speciale Jubileum krant over 25 jaar Monumentendag gereed.

28 september 2011

Keizerin vaart opnieuw over met Sleeuwijks veer

Sleeuwijk/Gorinchem - Ter gelegenheid van de Maand van Geschiedenis vaart zaterdag 1 oktober om 11.15 uur Keizerin Maria Louise opnieuw over met het veer van Sleeuwijk naar Gorinchem met de rietaak de Vier Gebroeders. De keizerin reist per koets vanaf 10.30 uur over de Rijksstraatweg, vergezeld van ruiters en herauten. Bij het veer wordt ze ontvangen door de burgemeester en zijn zoon. Daarna scheept ze in en vaart naar de overkant om zich daar bij haar man Napoleon te voegen.

De hernieuwde overtocht van de Keizerin wordt mogelijk gemaakt door de medewerking van de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a., toneel groep Entree, LR & PC de Merweruiters, Showkorps Wilhelmina, veerdienst Gorinchem-Sleeuwijk, vereniging de Vier Gebroeders en buurtvereniging de Rijksstraatjes

Ter promotie van het veer van Keizerin Maria Louise wordt 1 oktober tevens een folder gepresenteerd waarin de historie van het veer, onderdeel van de Gorinchemse veerdienst, uit de doeken wordt gedaan. Op vertoon van de folder biedt de veerdienst Gorinchem passagiers van en naar Sleeuwijk in de maand oktober een gratis retourtocht aan bij aankoop van een enkele reis.

De overtocht van Keizerin Maria Louise sluit naadloos aan bij het thema van de Maand van de Geschiedenis 'Ik en wij'. Nederlanders voelen zich verbonden met hun land, stad, dorp of streek en met hun familie, sportclub, kerk of levensgemeenschap. Ten tijde van de overtocht van Keizerin Maria Louise in 1811 behoorde Nederland tot het Franse Keizerrijk. Twee eeuwen later zijn we vooral verbonden aan Nederland.

De overtocht op 1 oktober krijgt woensdag 5 oktober een vervolg in het Sleeuwijks kerkje met een lezing van dr. A. Vroon uit Leusden, die het ware verhaal van de overtocht en de reis van het keizerlijk paar, de inlijving van ons land bij het Franse Keizerrijk en de bevrijding van Sleeuwijk, De Werken en Werkendam zal vertellen. De lezing begint om 20.00 uur en kost voor leden drie euro en niet leden zes euro; inclusief een kopje koffie.

In 1810 wordt het Koninkrijk Holland ingelijfd in het Franse keizerrijk. Al snel na de inlijving wil de keizer de nieuwe gebieden van zijn Franse keizerrijk bezoeken. De reis begint 18 september 1810 in Compiègne. Op 30 september voegt keizerin Maria Louise zich te Antwerpen bij de keizer. Vandaar gaat de reis naar Willemstad, waar het gezelschap zich splitst. Keizer Napoleon gaat eerst naar Hellevoetsluis en vandaar naar Dordrecht. Zaterdag 5 oktober reist hij door naar Gorinchem. Keizerin Maria Louise reist zaterdag 5 oktober vanaf Breda, via Heusden naar Sleeuwijk. Daar wordt de keizerin opgewacht door de burgemeester van Sleeuwijk en zijn zoon; Herman Eliza Verschoor. Ook de raadsleden en de predikant van Sleeuwijk geven acte de presence. Uit de annalen der geschiedenis:

"Na haar rijtuig verlaten te hebben, verpoosde zij eenige oogenblikken in een tent, die te harer ontvangst aldaar was opgeslagen. De prefect bood haar de eerbiedige hulde van hare in zijn departement wonende onderdanen aan. Daarop vroeg de keizerin aan de generaal Van Hogendorp of zij zich met een sloep dan wel met een jacht naar Gorinchem zou laten overzetten. Van Hogendorp stelde het eerste middel voor, omdat een jacht minder snel ging. Kort daarna begaf zich de keizerin in een prachtige, voor haar bestemde sloep, welke door den Dordtschen koophandel fraai versierd was en wier roeipersoneel bestond uit, tot de gardes d'honneurs behorende zonen van de voornaamste Dordtsche kooplieden. Na hare aankomst te Gorinchem begaf de keizerin zich naar de woning van den heer Van Lom, waar haar echtgenoot haar reeds eenigen tijd verbeidde om het middagmaal te gebruiken". (uit Historische Reeks deel 8).^[1]N.B. Afbeeldingen in dit artikel van Erfgoedcentrum Diep uit Dordrecht.

28 oktober 2011

Maand van de geschiedenis

Onze vereniging pakt in oktober extra uit vanwege de maand van de geschiedenis en de viering van haar twintig jarig bestaan. Het startschot wordt gegeven op zaterdag 1 oktober met de overtocht van Keizerin Maria Louise met het veer Sleeuwijk-Gorinchem (zie verder). Deze happening krijgt woensdag 5 oktober een vervolg met de lezing in het Sleeuwijks kerkje van dr. A. Vroon uit Leusden over Werkendam en De Werken ingelijfd bij het Franse Keizerrijk van 1810-1814. Hij schreef hierover eerder in deel 8 van de Historische reeks.

Zaterdag 8 oktober viert de historische vereniging haar jubileumavond in de Nutszaal met de presentatie van het boek 'Effe naar Straot'. Daarin wordt de historie van de Werkendamse Hoogstraat, ooit de waterkerende dijk, uit de doeken gedaan met heel veel aandacht voor de Werkendamse middenstand en verdwenen winkels. Een proefexemplaar van het boek wordt aangeboden aan burgemeester Carla Breuer. Na de pauze is er een feestprogramma met muziek, verhalen en liedjes uit de Werkendamse historie. Zaterdag 22 oktober maakt de vereniging een uitstapje naar de museumwerf in Vreeswijk.

28 oktober 2011

Bezoek aan Museumwerf Vreeswijk

Onze vereniging maakt zaterdag 22 oktober een uitstapje naar de museumwerf in Vreeswijk. Verzamelen bij de Kwinter om 9.30 uur.

Tijdens het uitstapje wordt in de ochtend een rondleiding aangeboden op de Museumwerf, een uniek binnenvaartmuseum waar de geschiedenis van de historische binnenvaart in beeld wordt gebracht. Na de lunch is er een rondleiding door de oude dorpskern van Vreeswijk, nabij de Oude Sluis en de Kleine Brug met zijn mooie karakteristieke gevels. In het Theehuys bij de museumwerf wordt voor koffie bij ontvangst en bij de lunch gezorgd. Voor de lunch kunt u zelf een lunchpakket meenemen, maar ook kiezen voor een lunch van het Theehuys (op eigen kosten).

Na de rondleiding door Vreeswijk kan er nog wat gedronken worden op één van de vele gezellige terrassen in de oude dorpskern van Vreeswijk.

De kosten voor het uitstapje zijn 15 euro voor leden en 20 euro voor niet leden.

Opgeven kan bij Thera van den Heuvel; theraheuvel@gmail.com of in het Andries Visserhuis op zaterdagmorgen tot uiterlijk 12 oktober.

28 oktober 2011

In memoriam Maan van Elzelingen (1942-2011)

Vrijdag 23 september overleed ons lid Maan van Elzelingen. Hij was al enige tijd ziek, maar zijn overlijden kwam toch nog onverwacht. Maan heeft veel betekend voor onze Historische vereniging door zijn werk ten dienste van de ontsluiting van de historie van Werkendam. Hij bleef daarin altijd bescheiden en deed zijn werk het liefst op de achtergrond.

Met het transcriberen van de transportakten van Werkendam van het jaar 1623 tot en met 1786 verrichte Maan letterlijk, gedurende een zeer lange periode, monnikenwerk. Het bleef niet bij deze transportakten, ook het oudste notulenboek van de Kerk van Werkendam is getranscribeerd en uitgegeven als "Acta boek der Nederduits Gereformeerde gemeente van Werkendam". Door de indexen op namen en data is een schat aan historische informatie terug te vinden in dit boek.

Van de begraafplaatsen Werkendam, Sleeuwijk en Kille fotografeerde hij alle grafstenen. Deze drie begraafplaatsen zijn ook te zien op online-begraafplaatsen.nl Van de begraafplaats Laantje in Werkendam inventariseerde hij alle begraafboeken van 1831-2007. In die periode werden in Werkendam 11258 mensen begraven.

Daarnaast zocht hij op verzoek van de eigenaren de geschiedenis van een tiental oude Werkendamse huizen uit, deze zijn met alle akten gebundeld in boekjes. Ook heeft hij in 2000 een boekje gemaakt van de "Oude huizen bij de Kerk".

Zijn grote kennis van de natte aannemerij en die van het Werkendamse dialect kwamen samen in het boekje over het Werkendamse dialect, dat in 2007 werd uitgegeven door de Historische Vereniging. Tal van andere kleinere artikelen verschenen in "Effe Lustere" en de Historische Reeks voor het Land van Heusden en Altena. Voor de laatste Effe Lustere schreef hij nog een artikel over de brug over de binnenhaven van Werkendam.

Voorjaar 2011 schonk Maan van Elzelingen zijn archief aan Historische Vereniging Werkendam en De Werken. Tegelijkertijd met de schenking van het archief werd hij verrast door burgemeester Carla Breuer met de uitreiking van een vrijwilligerspenning van de gemeente Werkendam. Deze kreeg hij vanwege zijn vrijwilligerswerk voor de Historische Vereniging, het Biesboschmuseum en het Streekarchief.

Na de uitreiking van de vrijwilligerspenning ging streekarchivaris Hildo van Engen kort in op het belang van het werk van Maan van Elzelingen voor de geschiedschrijving. Het lezen van oude teksten is voor velen moeilijk, met het transcriberen wordt dat een stuk gemakkelijker. Naast het transcriberen zorgde Van Elzelingen bij zijn uitgaven ook voor meerdere indexen, zoals bijvoorbeeld in het oudste notulenboek van de kerk. Juist door die indexen is het voor historici snel zoeken naar mensen of andere zaken.

De collectie van Maan van Elzelingen heeft in het Andries Visserhuis een aparte plaats gekregen en is opgenomen als de collectie Van Elzelingen. Ook kregen zijn transcripties samen met de boeken die hij schreef over diverse huizen in Werkendam een aparte plaats in de bibliotheek.

28 oktober 2011

De Franse tijd (verslag lezing door dr. A. Vroon)

Zaterdag 5 oktober 1811 is een gedenkwaardige dag. Keizerin Maria Louise vaart die dag in Sleeuwijk over naar Gorinchem om zich daar bij haar man - keizer Napoleon - te voegen. Allereerst werd zij natuurlijk allerhartelijkst ontvangen in Sleeuwijk door de maire Antonie Verschoor. Zijn zoon, Herman Eliza Verschoor, treedt op als tolk. Sedert 1795 is Nederland ingelijfd bij Frankrijk en verblijft stadhouder Willem V met zijn vrouw in Engeland. Hoewel de Fransen de baas zijn, hebben de inwoners van Sleeuwijk, De Werken en Werkendam andere zorgen aan hun hoofd. In 1799 en in 1809

zijn er grote overstromingen. De schade is enorm en dr. Vroon toont door middel van de beamer enkele lijsten van getroffen inwoners met de uitgekeerde schadevergoedingen. Op Het Loo wordt in oktober 1811 besloten de weg Parijs-Amsterdam aan te leggen. Het wordt een aarden wal van vijf meter breed met een verplichting dat de eigenaren ook iepen en essen moeten aanplanten. De grondeigenaren sputteren tegen maar moeten uiteindelijk wel buigen voor het centrale gezag.

Keizer Napoleon wil ook Rusland zijn wil opleggen maar komt van een 'koude' kermis thuis. De doodsteek krijgt de keizer in 1813 bij Leipzig. In datzelfde jaar komen de kozakken naar Nederland, allereerst in de provincies Overijssel en Gelderland. Op 8 december 1813 steken de kozakken vanaf Hardinxveld de Merwede over waarna Werkendam, De Werken en Sleeuwijk van het Franse juk worden ontdaan. Vanaf deze zijde van de Merwede worden in januari 1814 overal stellingen gebouwd en Gorinchem onder vuur genomen. De Fransen vragen al snel daarna om een wapenstilstand. De Franse steunpunten in Breda en 's-Hertogenbosch gaan verloren. Op 4 februari 1814 capituleren de Fransen. Als 'beloning' mogen vele militairen naar Pruisen wandelen.

De Franse tijd heeft niet alleen nadelen gebracht. Dankzij de Fransen hebben we hier het metrieke stelsel gekregen. Iedere gemeente krijgt geijkte gewichten en moet op deze manier 'de maat' houden zoals een standaard kilogram, meter en liter.

Dr. Vroon schenkt tijdens de lezing in het Sleeuwijks kerkje bijzondere aandacht aan Herman Eliza Verschoor. Hij was van 1813 tot 1857 burgemeester van De Werken en Sleeuwijk. Daarnaast is hij lid geweest van de Eerste Kamer. Hij heeft heel veel betekend als schoolopziener, want hij was zeer bewogen met het onderwijs. In 1871 laat hij een prachtig huis bouwen waar momenteel de familie Beijerman woont. Hermanus Eliza Verschoor overleed in 1877 en is begraven op de begraafplaats naast het Sleeuwijks kerkje. Dr. Vroon doet een oproep aan de Historische Vereniging om zijn grafsteen op (laten) te knappen. Een aanwezige uit de zaal merkt op dat het onderhoud van een begraafplaats een taak van de gemeente is.

Voorzitter Hannie Visser-Kieboom sluit de avond af en bedankt de heer Vroon hartelijk voor de boeiende lezing en biedt enkele attenties aan. Door een luid applaus laten de aanwezigen merken genoten te hebben van deze lezing.

28 oktober 2011

Schippers van toen in d'Altenaer

Onze vereniging houdt zaterdag 5 november van 10.00-15.30 uur de activiteit 'Schippers van toen' in d'Altenaer. Te gast die dag zijn Thomas Westerhout met foto's en verhalen van schippers uit vervlogen tijden; Huib Kornet met foto's en informatie over de binnen-, kust- en zeevaart; Leen Keijzer uit Zwijndrecht met scheepsmodellen en werkende schaalmodellen van havenkranen en Jan Vos met schilderijen van oude schepen en Biesbosch gezichten. De Vereniging De Binnenvaart uit Dordrecht is te gast met oude scheepsmodellen en films. Één van de films die gedraaid wordt om 10.45 uur is de berging van de hektjalk 'de Jonge Jacob' van schipper Ritmeester uit Werkendam die verging op 27 juli 1858 ter hoogte van Willemsdorp. De Historische Vereniging toont zelf filmbeelden van de scheepvaart in Werkendam rond 1940.

28 oktober 2011

Verslag van het bezoek aan de museumwerf

Zaterdag 22 oktober, rond 9.30 uur, verzamelden zich 15 leden van de Historische Vereniging om naar Vreeswijk te vertrekken voor een bezoek aan de museumwerf. In het sfeervolle Theehuys werden we hartelijk welkom geheten. De koffie, die geschonken werd in scheepskommetjes, lieten wij ons lekker smaken, evenals de plak cake die daarbij geserveerd werd. Inmiddels was de gids, mevrouw Rina Copier, gearriveerd en zij nam ons mee voor een rondleiding. De werf presenteert zich als "een levend beeld van een eeuw binnenvaart" en daarmee is geen woord teveel gezegd. Rina liet ons kennismaken met het doel van de werf: het behouden van de voorwerpen, gereedschappen en de helling waar de historische schepen gerepareerd, gerestaureerd en onderhouden worden. De buitenexpositie toonde ons een gerestaureerde, deels geklonken, Westlander. Ook was er een origineel oud roefje te zien waar vroeger menig schippersgezin vertoefde.

Vooraf het tonnetje, dat als toilet diende, trok veel bekijks. Enkele enthousiastelingen wilden weleens ervaren hoe zoiets nou zit. Ook het fornuis kreeg de nodige aandacht, hoe kon de schippersvrouw in zo'n laag kombuisje de maaltijden bereiden? Een gerenoveerde torenkraan uit 1950 wijst van verre de weg naar de werf. In de gebouwen zijn een timmerwerkplaats, een ijzerwerkplaats, een mastenloods en een draaierij gevestigd. Binnenkort worden er opleidingen verzorgd voor jongeren, om zo te voorkomen dat het oude ambacht (o.a klinken) verloren gaat. Aan de Vaartse Rijn, tegenover de museumwerf, liggen de historische binnenvaartschepen van verschillende types, waarmee een beeld wordt geschetst van hoe het er vroeger uitzag. In het bezoekerscentrum vertelde Rina over de historie van Vreeswijk, dat zijn bestaan te danken heeft aan de sluizen, die het Hollandse en Utrechtse achterland via de Vaartse Rijn verbindt met de Lek. De geschiedenis van de vier sluizen werd door haar tot in detail verteld. Ook de zandwinning is voor Vreeswijk, in vroeger jaren, erg belangrijk geweest. Er werden leuke anekdotes verteld, zowel door gids Rina als door de Werkendamers. Een uur lang werden we geboeid door alles wat we zagen en hoorden. Na de keurig verzorgde lunch kregen we een rondleiding door het stadje Vreeswijk. Met een klein trekpuntje gingen we over de Vaartse Rijn, wat voor grote hilariteit zorgde. We bekeken de ca 100 jaar oude RK Barbarakerk waarvan in de oorlog, door een bombardement, een kapel werd weggeslagen. Het interieur van de laat neogotische kerk was nog intact gebleven. De Hervormde kerk werd eveneens aan de buitenkant bezichtigd en ook het voormalige Tolhuis. Tijdens dit culturele rondje toonde gids Rina ons meerdere historische panden. Aangestoken door haar enthousiasme werd de rondleiding een half uur langer dan gepland. We namen afscheid van een bijzondere vrouw die ons op een geweldige wijze meenam op een reisje door de tijd. Namens ons allen werd haar een bloemetje aangeboden. Vanaf de museumwerf vertrok iedereen, na een goed geslaagde dag, weer terug naar Werkendam.

28 november 2011

Kan Sint Effe naar straat nog mee naar Spanje nemen?

Werkendam - Het boek 'Effe naar straat' van de Historische Vereniging Werkendam en de Werken c.a. is gereed om naar de drukker te zenden. Of het nog tijdig gereed is voor Sint weer naar Spanje afreist, blijft nog even spannend.

Ter gelegenheid van de uitgave van het boek geeft Valentine Wikaart op vrijdag 25 november een lezing in de Kwinter. Die dag is het precies 20 jaar geleden dat de Historische Vereniging Werkendam en De Werken c.a. is opgericht. In haar lezing gaat Valentine Wikaart in op de historie van de Hoogstraat; de straat waarin zich de Werkendamse historie laat spiegelen.

Kosten voor de lezing zijn voor leden drie euro en niet leden betalen zes euro inclusief een kopje koffie. De lezing begint om 20.00 uur.

28 november 2011

Gedichten bij 20 jarig bestaan van onze vereniging

Het 20 jarig bestaan van onze vereniging en (daarmee) de uitgifte van onze nieuwe publicatie "Effe naar straat" heeft kennelijk ook wat lyrische talenten binnen onze vereniging losgeweekt. Zo heeft Chris Baggerman na de lezing (zie onder) van Valentine Wikaart, op 25 november j.l., dat heugelijke feit nog eens op eigen wijze herdacht. Hij schreef een gedicht en heeft dat na de lezing van Valentine voorgedragen.

U kunt het gedicht hier nalezen. Beiden zijn medeauteurs van "Effe naar straat" en het feit dat de uitgifte daarvan toch nog vóór de komst van de Sint is gelukt, heeft Hannie Visser-Kieboom geïnspireerd om een verslag van het afhalen van de eerste bestellingen, in het Andries Visserhuis op 3 december, op rijm te schrijven. Zie hier haar bijdrage.

Wilde u ook dat prachtige boek over de geschiedenis van de Werkendamse Hoogstraat bestellen, maar is het er nog niet van gekomen, dan bent u op zaterdagochtend van harte welkom in het Andries Visserhuis om het alsnog aan te schaffen. Maar u kunt het natuurlijk ook bestellen via de webpagina Publicaties. Dat alles zo lang de voorraad strekt....

28 december 2011

Oudjaar 2011: Films en oliebollen in Andries Visserhuis

Ook op de laatste zaterdag in 2011 - 31 december - is ons Andries Visserhuis geopend van 10.00 tot 12.00 uur. Dus... Als u thuis toch nog even moet wachten tot het oliebollenbeslag gerezen is, kom ze dan vast proeven in het Andries Visserhuis.

Natuurlijk staat de koffie klaar en ditmaal vanwege Oudjaarsdag met een heerlijke oliebol erbij. Voor de liefhebbers worden er door Stan Kamerman enkele oude films gedraaid op de filmzolder.

De viering van het vierde lustrum van de Historische Vereniging bracht in oktober jl. veel leden op de been. Met het verschijnen van de prachtige publicatie 'Effe naar Straat' is het jaar 2011 historisch afgesloten.

28 december 2011

DOEN: Promoot onze vereniging !!!

Onze vereniging dingt in de categorie "Historische verenigingen" mee naar de Geschiedenis Online Prijs 2011. Tot en met 10 februari 2012 kunt u op de naastliggende link klikken om te stemmen op onze website en om daarmee stemmen binnen halen voor de publieksprijs. Zodoende helpt u mee met het promoten van onze vereniging in binnen- en buitenland!!! Voor nadere informatie over deze prijs verwijzen we naar de website van de organisatie: www.geschiedenisonlineprijs.nl